

Sender de la Mediterrània

Tram: Altafulla - Tarragona

26 d'abril 2025

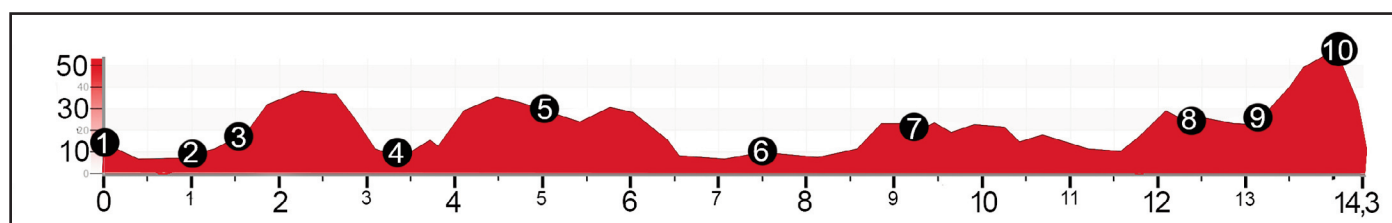
Associació Excursionista d'Etnografia i Folklore
 Avinyó, 19 pral. 08002 Barcelona - tel: 623 422 942
 c/e: infoaeef@gmail.com - www.aeef-barcelona.org/gr92

Recorregut a peu:

Sortirem de l'estació d'Altafulla per anar a passar sota un vial i anirem a la dreta, direcció al mar, arribarem a una rotonda i seguirem recte per una zona de viants fins a sortir a la platja d'Altafulla i la seguirem a la dreta, aviat deixarem a l'esquerra el búnquer d'Altafulla i continuarem per la platja de Tamarit, donarem la volta al castell de Tamarit i tornarem a ran de mar pel Camí de Ronda, a la dreta deixarem una urbanització, arribarem a la platja de la Móra al final de la qual ens separem del mar i prendrem una pista pavimentada a la dreta que és el c. Baix Camp; en arribar al nivell del c. Baix Llobregat anirem a l'esquerra per dins el bosc per un camí que aviat el deixarem per anar a l'esquerra per un camí que ens portarà a la torre de la Móra, on podem gaudir d'unes vistes espectaculars; seguirem per un camí per dins el bosc que ens portarà a la pedrera dels Escipions i després a la platja Llarga i la seguirem en paral·lel al mar; al final de la platja pujarem a la punta del Morrot, deixarem a l'esquerra la platja dels Capellans i arribarem a la platja Savinosa al final de la qual anirem a

l'esquerra per seguir un camí de Ronda, pedregós, que contorneja el preventori de Savinosa i ens portarà a la platja de l'Arrabassada, al final de la qual seguirem per un camí ran de mar amb el pg. Marítim Rafael a la dreta que ens portarà a la platja dels Cossis i després al fortí de la Reina; anirem a l'esquerra pel pg. Marítim Rafel Casanova que ens portarà a la platja del Miracle; al final de la Plataforma que ens quedarà a l'esquerra seguirem un pas soterrani a la dreta sota les vies del tren, és el c. Mestre Benaiges que gira a la dreta i tot seguit el deixarem per seguir a la dreta, en paral·lel a les vies del tren la Baixada del Miracle; arribarem a la pl. del Cardenal Arce Ochotorena i pujarem per les escales del Miracle a la dreta, amb l'amfiteatre a l'esquerra, Al primer replà anirem a l'esquerra, tot contornejant l'amfiteatre i pujarem unes escales que ens portaran al final de la rambla Nova, des d'aquest punt es pot visitar la ciutat i/o anar directament a l'estació per la baixada del Toro i el pg. d'Espanya.

Desembocadura del riu Gaià

És una zona humida, inclosa al Pla d'Espais d'Interès Natural, amb una superfície protegida de 3,90 ha situada entre el castell de Tamarit i Altafulla, més enllà del turó de Tamarit consistent en una petita plana litoral amb la ribera i llera del riu Gaià, entre la línia de ferrocarril fins a arribar al Mediterrani.

L'espai, perjudicat per la manca d'aportacions superficials a causa del pantà del Catllar presenta zones embassades i una desembocadura oberta en una platja sorrenca. El fet de ser una de les poques zones humides costaneres, permet el refugi de molta fauna a més a més d'un possible punt de descans per a les aus migratòries, fets que van motivar la seva inclusió al PEIN.

Tamarit Castell de Tamarit

Està situat sobre un promontori a la vora de la mar Mediterrània, entre la platja de Tamarit i la cala Jovera, al terme municipal de Tarragona. Les seves muralles envolten la vila closa de Tamarit, que es confon amb l'arquitectura del propi castell. El conjunt de vila closa i castell barreja els estils romànic, gòtic i renaixentista, i les intervencions efectuades a partir de 1916 pel seu nou propietari Charles Deering, assessorat pel seu amic el pintor Ramon Casas, contribuïren a uniformitzar les diferents edificacions.

Al segle XI Tamarit era la castlania més meridional del comtat de Barcelona. Tamarit fou ocupat per Bernat Sendred de Gurb que el 1049 vengué la castellania a Ramon Berenguer I. No se sap si fou reconstruït per Bernat Sendred sobre una edificació anterior o fou bastit totalment nou però el castrum el posseïa per apriació. Des de Tamarit es desenvolupava una gran activitat comercial. Fou un dels pocs ports de la costa catalana que posseïa el dret de cobrar l'impost de la lleuda. Sembla probable que Sunyer no se'n sortís a l'hora de complir amb el que havia jurat al comte i la seva figura s'esvaeix. En aquell moment, la fortalesa de Tamarit afrontava a nord amb el terme del castell d'Ullastrell, a l'est amb el terme de Berà, al sud amb el mar i a l'oest amb Tarragona.

Al llarg del segle XIII el castell continuà pertanyent als Claramunt. Guillem de Claramunt participà en la conquesta de Mallorca on morí l'any 1230, víctima de la Pesta..

L'any 1916, l'arquebisbe de Tarragona va vendre l'indret al magnat nord-americà Charles Deering, que en va fer una restauració de caràcter romàntic a càrrec de Ramon Casas i Joan Ruiz. S'hi conserven elements romànics i gòtics.

Església de Santa Maria de Tamarit

A l'interior del castell hi ha l'església de Santa Maria, una de les parròquies més antigues del Baix Gaià. Esmentada per primer cop l'any 1154 en una butlla de confirmació atorgada pel papa Anastasi IV on se l'esmenta com «ecclesiam de Tamarit», se sap, per diversos documents del segle XIII, que disposava d'un rector o clergue propi per als oficis litúrgics, i tenia com a sufragànies les esglésies de Santa Margarida de la Riera de Gaià i Sant Jordi d'Ardenya.

És un edifici del s. XII format per una nau de planta rectangular capçada per un absis carrat, al qual es van afegir sengles capelles a cada costat en època tardana. Una volta de canó apuntat cobreix la nau reforçada per dos arcs torals, mentre que l'absis, precedit d'un arc presbiteral, té una volta de creueria d'època posterior. Conserva diverses finestres de doble esqueixada, algunes ara tapiades. A la capella situada a la dreta de l'absis, dedicada a sant Jaume, hi ha una làpida sepulcral de marbre blanc amb l'epitafi d'Arnau de Tamarit, cavaller, fundador de la capella i mort el 1282. A la part inferior de la làpida hi ha dos escuts amb un tamariu i tres olives respectivament, al·lusius a Tamarit i Montoliu.

Torre de la Móra

És una torre situada sobre un promontori rocós (Punta de la Móra), rodejada per una urbanització i pel càmping.

La construcció és circular, de 4,20 m de diàmetre intern, 1,50 m de gruix de murs i 0,80 m de sortida en talús del sòcol. L'aparell és de maçoneria amb les obertures emmarcades per carreus. La porta d'accés és al nord, sobre el talús, i és de llinda. Està protegida per un matacà existent en la part superior de la torre. Actualment s'hi puja per una escala d'obra en la part exterior de la torre que és d'època moderna.

A l'altura del primer pis hi ha tres troneres quadrades, guaitant el mar pel sud, est i oest. Per l'interior no hi ha accés a la planta baixa, que està reomplerta de terra. Una volta cupuliforme tanca el primer pis en la que hi ha un orifici quadrat de comunicació.

A la part alta es conserva un embigat de fusta, sota la terrassa, en molt mal estat.

A diferència de la resta de torres de la zona aquesta està molt ben documentada, com que mossèn Sanç Capdevila va localitzar i publicar el contracte de construcció que data de l'any 1562 en el qual se n'especifiquen les característiques tècniques.

És possible que en aquest lloc estratègic hi havia hagut abans una construcció de l'època àraba, el que van pretendre alguns historiadors, però no hi ha cap prova positiva d'un edifici anterior en aquest lloc.

El 1561 la batllia de Tamarit va decidir de construir-la com a conseqüència dels actes de pirateria dels moros. Per tant, aquesta torre s'ha de situar en el context de les freqüents incursions de pirates moros que assolaren les costes durant els segles xvi i xvii. Van confiar l'obra al mestre d'obres Janot Miró de Tarragona.

Destaca sobre les altres torres associades a masos, de cronologia similar, pel fet de ser de grans dimensions i d'estar dotada de troneres per a peces artilleres. L'explicació rau en el fet que és una obra del comú de Tamarit i no d'un particular.

Preventori de Savinosa

Era una instal·lació per acollir a criatures pobres de diferents punts d'Espanya, que es trobaven en risc de desenvolupar malalties a causa de la misèria. Aquest centre va ser construït durant la dictadura de Primo de Rivera però no va ser inaugurat fins a la Segona República.

A partir del 1936, amb la Guerra Civil Espanyola, majoria dels preventoris van ser reformats per poder curar ferits.

El juliol del 1937 la Generalitat posà el preventori a disposició dels Serveis de la Sanitat de l'Exèrcit de l'Est i es va convertir en un hospital militar. Va funcionar com hospital de traumatologia, concretament pels ferits amb fractures.

L'any 1938, quan s'estava preparant la batalla de l'Ebre i preveient que hi haurà molts ferits, la Savinosa, es va reconvertir en Hospital base núm.2 de l'exèrcit republicà i es preparà per rebre tota mena de pacients amb tota mena de ferides. Aquesta va ser la seva funció del maig de 1938 al novembre del 39.

Quan la guerra finalitza, la Savinosa deixa de funcionar com hospital de sang i es reformà per tal de poder desenvolupar la funció de prevenir la tuberculosi en criatures, amb aquesta nova orientació es va inaugurant oficialment el 30 de juliol de 1945.

És un complex notable de dos i quatre plantes que no perjudica els aspectes urbanístics de la zona. Situat dins una petita península, entre les platges de l'Arrabassada i de la Savinosa, està aïllat per la carretera general i la via fèrria. La configuració urbanística és en forma de blocs amb alternança d'elements urbans com ara places, passeigs i el mateix paisatge.

Fortí de la Reina

Construcció militar del segle XVIII bastida en ocasió de la Guerra de Successió, situada de manera estratègica en la punta del Miracle de Tarragona que controlava la línia de costa.

Fortificació costanera de forma trapezoïdal pràcticament reduïda a les seves muralles, construïda amb pedra i argamassa. Presenta una porta a la banda de terra amb arc de mig punt fet amb maons.

El baluard construït el 1745 sota la direcció del coronel d'enginyers Miguel Marín amb la col·laboració del comandant Antonio de Olmedo. Sembla que en el 1754 es van fer reparacions. Durant el segle XIX fou utilitzat sobretot en el setge i defensa de Tarragona durant la Guerra del Francès (1811), i en les guerres civils al llarg de tot el segle XIX.

L'espai va restar desocupat fins que el 1989 l'Ajuntament va concedir la llicència per a construir-hi un restaurant. Les denúncies i processos judicials han portat a la sentència de demolició del restaurant l'any 2007.

Tarragona

Fundada al segle III aC amb el nom de Tarraco,. Els romans la feren capital de la província Tarraconense, motiu pel qual encara conserva notables restes arqueològiques d'aquesta època.

Les primeres notícies Tarragona són del segle III aC, quan hi havia una població ibera, de nom Kesse, que donà nom als cossetans, tribu que habitava el Camp de Tarragona..

Després de la conquesta romana, Kesse fou engrandida i fortificada per Publi Corneli Escipió que la van convertir en base contra els cartaginesos. Se li donà el nom de Tàrraco (en llatí Tarraco) i va esdevenir més tard capital de la província Tarraconense. Fou colònia romana i cap de convent jurídic.

August hi va passar l'hivern durant la campanya de Cantàbria (27 aC), moment en què la ciutat es va engrandir i va rebre el títol de Colonia Urbs Triumphalis Tarraconensis.

Les restes de l'amfiteatre, el circ, les muralles i altres edificis romans es conserven encara, però molt material es va reutilitzar després per la construcció de la ciutat medieval.

Després de la caiguda de l'Imperi romà, arribaren els pobles germànics. El rei visigot Euric va saquejar i destruir la ciutat el 480. Així, la majestuosa capital romana esdevindria en poc temps una simple ciutat gairebé despoblada al sud de la nova capital, Barcelona.

A poc a poc, la població es recuperà fins a ser una de les metròpolis més importants d'Hispania, però no es va arribar als nivells de l'època romana.

Llocs interessants

- Muralles romanes són una de les primeres grans obres que els romans van emprendre, després del desembarcament a Empúries, l'any 218 aC, i de l'arribada a Tàrraco. I és que Tàrraco, en el context de la Segona Guerra Púnica, va constituir la principal base militar romana.

Des de l'època romana, amb la primigènia estacada de fusta que envoltaria l'establiment militar i les dues fases constructives inicials, fins a l'actualitat, aquesta muralla ha anat patint tota una sèrie de transformacions i s'ha anat refent quan ha estat necessari de forma que, avui en dia, és el resultat de pràcticament vint-i-dos segles d'evolució.

- Amfiteatre romà, construït pels romans, on van ser martiritzats sant Fructuós i els seus diaques Auguri i Eulogi. Per aquest motiu, encara en època romana, es va construir una basílica sobre l'arena de l'amfiteatre. A aquesta basílica corresponen les ruïnes en forma de creu que es poden veure a l'arena.

- Catedral, situada en el punt més alt de la ciutat, a uns 60 m sobre el nivell del mar. Fou construïda sobre l'antic temple romà, aprofitant carreus romans i fins i tot algun sarcòfag, com el que es veu a la façana, a la dreta de la porta principal. Recents excavacions arqueològiques han deixat al descobert un pany de paret de 9 m d'alçada i uns 15 m de llarg a la paret exterior del Claustre (sota el Pla de Palau) que formava part del temple romà original.

- La Rambla Nova és el passeig més important de Tarragona i fou construïda a mitjats del segle XIX. Al voltant de la Rambla s'organitza l'Eixample de Tarragona.

- El Balcó del Mediterrani, un mirador sobre el mar, al principi de la Rambla Nova. És un dels llocs privilegiats per seguir cada primera setmana completa de juliol el Concurs Internacional de Castells de Focs Artificials Ciutat de Tarragona.

- La Casa de la Festa de Tarragona, a la Via Augusta, 4, un equipament cultural que permet conèixer els elements identitaris de les Festes de Santa Tecla i la seva seqüència ritual durant tot l'any.

Amfiteatre

FITXA TÈCNICA:

Anada: En tren. Punt de trobada: vestíbul de l'Estació de Sants a les 7,30 h. El tren surt a les 8,03 h.

Inici de l'excursió: 9.15 h, després d'esmorzar.

Tornada: tren Regional des de Tarragona.

Longitud: 14,350 km aprox.

Durada: 4.30 h. aprox.

Desnivells: 295 m de pujada i 290 m de baixada.

Dificultat: Moderada.

Itinerari: Altafulla (estació) (1), búnquer d'Altafulla, desembocadura del riu Gaià (2), Tamarit (3), platja de la Móra (4), Torre de la Móra (5), pedrera dels Escipions, platja Llarga (6), punta del Morrot (7), preventori de Savinosa (8), fortí de la Reina (9) i Tarragona (estació) (10).

PROPERA SORTIDA GR 92: 10 de maig: Tarragona - Vilaseca 14,800 km

PROPERA SORTIDA VIA AUGUSTA: 03 de maig: Tordera - Blanes 11,040 km

Podeu trobar tota la informació d'aquestes sortides al web: www.aeef-barcelona.org

Tel. d'incidències solament per durant l'excursió: 616 672 173